

स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

स्वामीकार्तिक खापर राजपत्र

खण्ड: ४

संख्या: ३२

मिति: २०७७/०३/१७

भाग-२

स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिका

खानेपानी योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन निर्देशिका २०७७

खानेपानी योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७७

प्रस्तावना

विकास निर्माणका योजनाहरूबाट दीर्घकालीन रूपमा सबो पात्र गरी राख्नका लागि योजनाहरूको दीगोपना व्यवस्थापन अपरिहार्य हुन्छ। त्यसमा पनि जलस्रोतस्थागत विकास गर्दै प्रभावकारी मर्मत सम्भार व्यवस्थापन पद्धति स्थापना हनु जरूरी हुन्छ। तसर्थ अपि हिमाल गाउँपालिका अन्तर्गतका सबै खानपानी तथा सरसफाइ योजनाहरूको दीगोपना व्यवस्थापनका लागि स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिका ले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ३, दफा ११, उपदफा २ का खण्ड 'ध' बमोजिम “खानेपानी योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन निर्देशिको २०७७” बनाइ स्वामीकार्तिक खापर गाउँसभा बाट स्वीकृत गरी लागु गरेको छ।

१. सक्षिप्तं नाम र प्रारम्भ :

क. यस निदेशिकार्का नाम “खानेपानी याजनो” सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७७” रहन्छ ।

ख. यो निर्देशिका गाउ सभा बाट स्वीकृत भएका मिति वाट लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा
:

क. “स्थानीय तह” भन्नाले गाउँपा लिका र नगरपालिकालाई जनाउँछ ख.
“अध्यक्ष” भन्नाले गाउँपा लिकाका अध्यक्षलाई जनाउँछ ।

ग. “उपाध्यक्ष” भन्नाले गाउँपा लिकाका उपाध्यक्षलाई जनाउँछ ।

घ. “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले गाउँपा लिकाका “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई जनाउँछ ।

ङ. “गाउँ सभा” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले व्याख्या गरे बमोजिमको “गाउँ सभालाई जनाउँछ ।
। च. “वडा” भन्नाले गाउपालिका को वडालाई जनाउँछ ।

छ. “वडा अध्यक्ष” भन्नाले गाउपालिका को वडा अध्यक्षलाई जनाउँछ ।

ज. “वडा समिति” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले व्याख्या गरे बमोजिमको वडा समितिलाई जनाउँछ । भ.
“योजना” भन्नाले खानेपानी तथा सरसफाइ योजनालाई जनाउँछ ।

ञ. “उपभोक्ता समिति अध्यक्ष” भन्नाले खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता समितिको अध्यक्षलाई जनाउँछ ।

ट. “उपभोक्ता समिति” भन्नाले खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता समितिलाई जनाउँछ ।

ठ. “मर्मत सम्भार कार्यकर्ता” भन्नाले खानेपानी योजनाको नियमित रेखदेख तथा मर्मत सम्भार गर्नका लागि समितिले नियुक्त गरेको तालीम प्राप्त प्राविधिकलाई जनाउँछ ।

ड. “धारा समुह” भन्नाले खानेपानी धाराको पानीको उचित प्रयोग, धाराको सामान्य मर्मत सम्भार र धारा समुदायमा सरसफाइ तथा स्वच्छता व्यवस्थापनको लागि सम्बन्धित धाराको उपभोक्ता घरधुरीमध्येवाट गठित महिलाहरुको समुहलाई जनाउँछ ।

ढ. “उपभोक्ता” भन्नाले योजना निर्माणमा योगदान गरी धारावाट पानी उपभोग गर्ने व्यक्ति वा योजना निर्माणमा सहभागि नभएता पनि निर्माण सम्पन्न भएपछि उपभोक्ता समितिको निर्णय बमोजिम धारावाट पानी उपभोग गर्न समावेश भएको व्यक्तिलाई जनाउँछ ।

ण. “मर्मत सम्भार कार्ययोजना” भन्नाले योजनाका नियमित रेखदेख, सम्भार तथा मर्मतका लागि उपभोक्ता भेलाद्वारा पारित गरिएको जिम्मवारी सहितको कार्ययोजनालाई जनाउँछ ।

त. “योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन कार्यविधि” भन्नाले खानेपानी तथा सरसफाइ योजनाले तयार पाने योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन कार्यविधिलाई जनाउँछ ।

थ. “पानी सुरक्षा योजना” भन्नाले योजनाको मुहान, संरचनाहरु, पाइपलाइन तथा घरेलु स्तरमा पानीको भण्डारण समेतमा हुनसक्ने पानीको प्रदुषण (जोखिम)को सम्भावनालाई अगीम्र रुपमा पहिचान गरी सो हुन नदिनका लागि गर्नुपर्ने प्रतिरोधात्मक कायहरुको विवरणलाई जनाउँछ ।

द. “सहकारी सस्था” भन्नाले गाउपालिका अन्तर्गत कृयाशील सहकारी सस्थालाई जनाउँछ ।

ध. “आमभेला” भन्नाले खानेपानी योजनावाट लाभान्वित हुने कुल घरधुरीको कम्तिमा ७५ प्रतिशत घरहरुवाट प्रतिनिधित्व भएको तथा जम्मा उपस्थित सख्याको कम्तिमा ५०% महिला सहभागि भएको भेलालाई जनाउँछ

न. “हेलो अनुगमन” भन्नाले योजना दीगोपनाका निर्धारित सुचकहरुको अवस्था टेलीफोनवाट जानकारी लिई गरिने अनुगमन प्रकृत्यालाई जनाउँछ ।

उपभोक्ता समितिको संस्थागत व्यवस्था

३. **दर्ता तथा नवीकरण** : उपभोक्ता समितिले तोकिएको समय भित्र सम्बन्धित गाउँपालिका मा दर्ता तथा नवीकरण भएको हुनुपर्ने छ ।

४. **उपभोक्ता समितिको संरचना** :

उपभोक्ता समितिमा जम्मा सदस्यहरूमा कम्तिमा ५०% महिलाको सहभागिता अनिवार्य गरिएको छ । साथै योजनावाट लाभान्वित भएको सबै क्षेत्र, वगैँ तथा जातीय समुदायवाट समितिमा समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनुपर्नेछ । ५. **उपभोक्ता समितिको बैठक** :

उपभोक्ता समितिको बैठक नियमित रूपमा कम्तिमा महिनाको एक पटक बस्नेछ । सो बैठकमा सम्भव भए सम्म सम्बन्धित वडा समितिका कम्तिमा एक जना सदस्यको समेत उपस्थिति हुनुपर्नेछ ।

६. **वार्षिक साधारण सभा** :

उपभोक्ता समितिले उपभोक्ताहरूलाई सहभागी गराइ हरको वर्ष वार्षिक साधारण सभा आयोजना गनुपर्ने छ । उक्त साधारण सभामा उपभोक्ता समितिले वार्षिक प्रतिवेदन तथा आर्थिक प्रतिवेदन पेश गरी सावजनिक परीक्षण गराउनेछ । उपभोक्ता समितिको निर्वाचन वार्षिक साधारण सभाको माध्यमवाट गरिनेछ ।

७. **महिला धारा समुह गठन** :

उपभोक्ता समितिले आ-आफ्नो खानेपानी तथा सरसफाइ योजनाका धाराहरूको उचित सम्भार, सामान्य मर्मत तथा सरसफाइ व्यवस्थापनको लागि लाभान्वित घरधुरीवाट एक एक जनाको प्रतिनिधित्व हुन गरी महिला धारा समुह गठन गर्नुपर्ने छ ।

८. **सहकारीमा आवद्धता** :

मर्मत सम्भार कोष परिचालन र वृद्धिको लागि उपभोक्ता समितिले गाउँपालिका मा भएका सकय सहकारीको शेयर सदस्यता लिनछे । सो सहकारीवाट उपभोक्ता समितिले योजनाको सुविधा स्तर बृद्धि, विस्तार तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापनको लागि आवश्यक वित्तीय तथा अन्य सहयोगे लिन सक्नेछे । उपभोक्ता समितिलाई आवश्यक परेको खण्डमा सो को लखे । व्यवस्थापन तथा दस्तावेजीकरणमा समेत सहकारीले आवश्यक सहयोग गर्ने छ ।

९. **महासंघमा आवद्धता** :

उपभोक्ता समिति खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता महासंघ मा आवद्ध हुनु सक्नेछ ।

१०. **श्रेस्ता व्यवस्थापन** : उपभोक्ता समितिले योजनाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार काषको लेखा, निर्माण सामग्री, जगेडा पार्टपजु तथा आजरै लगायतका जिन्सी सामग्रीहरूको श्रेस्ता, बैठक निर्णय पुस्तिका, आगन्तक पुस्तिका लगायतका अन्य खातापाताहरूको व्यवस्थापन चुस्तदुस्त रूपमा गर्ने छ । उपभोक्ता समितिले मर्मत सम्भार कोषको अध्यावधिक अवस्था प्रत्येक मासिक बैठकमा प्रतिवेदनको रूपमा प्रस्तुत गर्नु पर्दछ । उपभोक्ता समितिले तोकको अवधिमा सावजनिक परीक्षण तथा सन्तुवाइ समेत गर्नु पर्नेछ ।

११. **प्रतिवेदन** :

उपभोक्ता समितिले योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन अवस्थाको वारमो मासिक रूपमा वडा कार्यालयमा पेश गर्नेछे र सो को बाधे थ जानकारी आफु आवद्ध भएका सहकारी सस्था, खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता महासंघ र गाउँपालिका शाखामा गराउनेछ । वार्षिक साधारण सभाको प्रतिवेदनको एक एक प्रति सम्बन्धित गाउँपालिका तथा सम्बद्ध सहकारी सस्थामा पेश गर्नेछे । समितिले उक्त निकायहरूलाई योजनाको विषय अवस्थाको वारेमा प्रतिवेदन दिनु परमो उक्त प्रतिवेदन समते दिनछे ।

योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन

१२. **योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन कार्यविधि :** उपभाक्तो समितिले याजनावे ट प्राप्त हुने नियमित सेवालाइ सुनिश्चित गनका लागि योजनाको नियमित मर्मत सम्भार व्यवस्थापनलाइ नियमन गर्नु योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन कार्यविधि तयार पारी आम भलो बाट स्वीकृत गराइ लागु गनछे । याजनो सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन कार्यविधिको नमुना अनसु चि १ मा दिइएको छ ।

१३. **मर्मत सम्भार कार्ययोजना :**

उपभाक्तो समितिले वाषिर्क रुपमा मर्मत सम्भार कार्ययाजनो वनाउनेछ । उक्त कार्ययाजनो वाषिर्क साधारण सभामा समीक्षा भइ पारीत गरे वमोजिम वाषिर्क रुपमा अद्यावधिक गर्नु पनछे । सवै उपभाक्ताहरुले सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार कार्ययोजनाको पालना गर्नु पनछे । उक्त कार्ययोजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन कार्यविधिको एक अंगको रुपमा रहनछे ।

१४. **निर्माण सामग्री :**

योजना निर्माणका लागि खरीद गरिएका वा जनु सकु तरिकाबाट प्राप्त हुनआएका निर्माण सामाग्रीहरुको लगत राखी याजनो निर्माण सम्पन्न भएपश्चात याजनो क्षेत्रमा बाकी रहन गएका पाइप, फिटीङ्ग, आजारै तथा निर्माण सामाग्रीहरुमध्ये भविष्यमा योजनाको मर्मत सम्भार कार्यमा आवश्यक पर्न जाने सामाग्रीहरु र भविष्यमा मर्मत

सम्भारका लागि प्रयोग हुन नसक्ने अन्य सामाग्रीहरु उपभोक्ता समितिले अलग गरी छुट्टा छुट्टा लगत खडा गर्नु पनेछ । भविष्यमा मर्मत सम्भारका लागि प्रयोग हुन नसक्ने अन्य सामाग्रीहरु उपभोक्ता समितिले सम्बन्धित वडा अध्यक्षको रोहबरमा विक्रि गरी आएको रकम मर्मत सम्भार काषमो आम्दानी बाध्ने वा गाउपालिका को निर्णय/निदर्शन वमोजिम अन्य योजनाहरुलाइ हस्तान्तरण गर्न सक्नेछ ।

१५. **औजार :**

उपभोक्ता समितिले योजनाका लागि आवश्यक पर्ने सवै आजौ रहरु मर्मत संभार कार्यकर्ता वा उपभोक्ता समितिले तोकको सदस्यको मातहतमा रहने गरी सुरक्षित रुपमा भण्डारण गरी राख्ने व्यवस्था मिलाउनेछ । याजनो मर्मतको समयमा मर्मत सम्भार कार्यकर्ताले उक्त औजारहरु सम्बन्धित जिम्मवारे व्यक्तिवाट भरपाइ गरी बुझिलिइ काम सम्पन्न भएपश्चात तुरुन्त भण्डारमा नै दाखिला गनुपनछे । लापरवाही गरी औजारहरु हराएमा वा टुटफुट भएमा सम्बन्धित व्यक्तिवाट समितिले सोधभर्ना लिनेछ । उपभोक्ता समितिले कम्तिमा वर्षको एक पटक आजारहै रको अवस्था जाच गरी आवश्यकता अनुसार नया औजारहरुको व्यवस्थापन गनछे ।

१६. **जगेडा पार्टपुर्जा :**

उपभोक्ता समितिले टुटफुट भैरहने वा बदलिरहनु पर्ने पार्टपुर्जाहरुको न्युनतम मौज्जात जगेडा राख्नेछ । खर्च भैसकपछि यथासक्य चाडो उक्त पार्टपुर्जाहरुको पुर्ति गरिनेछ । उपभोक्ता समितिले योजनाकाे आवश्यक मर्मत सम्भारका लागि आवश्यक पर्ने पार्टपुर्जाहरु तथा आजारहरु खरिद गर्दा आवश्यक सामाग्रीको सची तयार गनछे । उक्त सामग्रीहरु निर्धारित गणुास्तर सुनिश्चित गरी पत्रलिखित खरिद पक्या अपनाइ खरिद गरिनेछ ।

१७. **पानीको प्रयोग :**

पानीको अधिकतम सदुपयोगको लागि उपभोक्ता समितिले आवश्यक पद्धति स्थापना गरी नियमन गर्नु पनछे । अनावश्यक रुपमा पानीको अत्याधिक भण्डारण गर्ने, धारा खुला राख्ने, अरु धाराहरुमा असर पर्ने गरी तरकारी/सिचाइ आदिमा प्रयोग गनु पाइने छनै । तर विषशे अवस्थामा विवाह/व्रतवन्ध/धामिक/संस्कृतिक कार्यहरुकाे लागि उपभाक्तो समितिले अतिरिक्त समयमा थप शुल्क लिइ वा नलिइ पानी उपलब्ध गराउने व्यवस्था गर्नु सक्नेछे ।

१८. **जरिवाना :**

उपभोक्ता समिति र मर्मत सम्भार कार्यकर्ता का साथै धारा समूहहरुले योजनाको सदुपयोगे गर्न, टुटफुट हुनु नदिनका लागि रखदेख तथा अनगु मन गर्नेछन । उपभोक्ता समितिले निम्न अवस्थामा उपभोक्ताहरुवाट जरिवाना उठाउन वा

अन्य कायवाही गर्न सक्नेछ । यसरी उठको जरिवाना रकम मर्मत सम्भार कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ । जरिवानाको दर अनसु चि २ मा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

क. धाराको टुटी विगार समयमै । मर्मत नर्ग रमा, ख. पत्रोग नभएका अवस्थामा धारा खुल्लै छाडको पाइएमा, ग. धाराको टुटीमा पाइप लगाइ घरसम्म पानी लैजाने वा टी जडान गरेमा,

घ. कुनै धारामा उक्त पानीको बहाव नियन्त्रण गर्न भन्दा अनाधिकृत रुपमा चलाइ बढि पानी निकालेको पाइएमा

ड. कुनै व्यक्तिले योजनाको सरचना हरु, तारवार, पोल, गटे आदि भत्काएमा वा नाक्सानी गरमा वा पाइपलाइन काटमा च. पानीको श्रातहरु दुषित पारेमा

छ. उपभाक्ता समितिले लागु गरेको याजनो सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन कार्यविधिकी पालना नगरेको पाइएमा,

ज) सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार कार्ययोजना बमोजिमको जिम्मेवारी बहन नगरमा वा उपभोक्ता समितिले आह्वान गरे बमोजिम श्रमदान नगरमा,

झ) योजना दीगो व्यवस्थापनको लागि उपभाक्ता से मितिले अह्राए बमोजिमको अन्य कार्य नगरेमा

(ज) आयोजनाको मर्मत सम्भार कार्यमा सहभागिता नजनाएमा ।

१९. **मर्मत सम्भार कोष संकलन तथा परिचालन** : क. सार्वजनिक धारा प्रणाली भएका खानेपानी तथा सरसफाइ योजनामा पानी महसुल वापत प्रति घर न्युनतम मासिक रु. ५० नघटने गरी समितिको निर्णय बमोजिम उपभाक्ता समितिले उठाउनेछ । उपभोक्ता समितिले पानी महसुल निर्धारण गर्दा यो जनाको चालु खर्च कटाइ मर्मत सम्भार कोषमा बचत हुने गरी निर्धारण गर्नेछ । निजी धारा प्रणाली भएका खानपानी तथा सरसफाइ याजने मा मिटर जडान गनुपर्नेछ । सो पक्राको योजनामा कम्तिमा निम्नानुसार पानी शुल्क लाग्नेछ । १. १० युनिट (१० हजार लिटर) सम्मको रु १५०

२. १० युनिट भन्दा माथि निम्नानुसारको शुल्क लाग्नेछ । - १० युनिट सम्म प्रति युनिट रु २०

- ११ देखि १५ युनिट सम्म प्रति युनिट रु २३

- १६ देखि २० युनिट सम्म प्रति युनिट रु २६

- २१ देखि २५ युनिट सम्म प्रति युनिट रु २९

- २६ युनिट भन्दा माथि प्रति युनिट रु ३२ ख) निजी धारा प्रणालीमा साबजनिक धारा भएमा पनि

मिटर जडान अनिवार्य हुनेछ र पानी उपभोग गर्ने घरधुरीहरुले दामासाहिबाट शुल्क उठाउनु पर्नेछ ।

ग) आर्थिक रुपमा अति विपन्न तथा असहायहरु (निम्न आयश्रोत भएका एकल महिला, अपागता भएका व्यक्ति, टहु रु । आदि) लाइ माथि उपदफा 'क' मा उल्लेखित दडु बटै प्रणालीका खानेपानी तथा सरसफाइ याजनाहे रुमा उपभाक्ता समितिले छट्ट वा निशल्कु खानेपानी सेवाका लागि निर्णय गरी लागु गर्न सक्नेछ ।

घ. उपभाक्ताहरुले पानी शुल्क वापतको रकम हरेक महिना पुरा भएको मितिले एकहप्ता भित्र जम्मा गर्नु पर्नेछ । उपभाक्ता समितिले उक्त मिति भित्र पानी शुल्क नबुझाउनलाइ जरीवाना तोकी असुलउपर गर्नुपर्नेछ । अग्रिम रुपमा पानी शुल्क बुझाउनलाइ उपभोक्ता समितिले छुट समेत दिन सक्नेछ ।

ड. उपभाक्ता समितिले मर्मत सम्भार कोषका लागि सकलित रकम आफु आवद्ध रहेको सहकारीमा रहेको आफना खातामा जम्मा गर्नेछ । उपभाक्ता समितिले याजनाको नियमित तथा आपतकालीन मर्मत कार्यका लागि न्युनतम मौज्दात राख्ने गरी बाकी सबै पुजी सहकारी मार्फत नियमानुसारको ब्याज दरमा लगानी गर्ने छ । सहकारी संस्था उपलब्ध नभएको अवस्थामा स्थानीय बकै मार्फत वा समिति आफले पानी उपभोगकताहरु विच लगानी गर्नेछ ।

च. सहकारीले याजे ना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार राहत कोषको स्थापना गर्नेछ । योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार राहत कोष बृद्धि गर्नका लागि सहकारीले बाषिक रुपमा खुद मनाफाबाट केही प्रतिशत रकम उक्त कोषमा विनियोजन गर्ने प्रावधान विनियममा उल्लेख गर्नेछ । उक्त राहत कोष पाकृतिक प्रकोपको कारणले सहकारीसग आवद्ध भएका योजनाहरुमा क्षति हुनु गएमा प्राप्त निवेदन बमोजिम गरिएका सर्वेक्षण तथा लागत अनुमानको आधारमा अवस्था हेरी मर्मत सम्भारका लागि खर्च गरिनेछ ।

छ. मर्मत सम्भार काषे अभिवद्धि गर्नको लागि उपभाक्तो समितिले विभिन्न पकाइ का रचनात्मक कयाकलापहरु सञ्चालन गर्नेछ ।

ज. उपभाक्तो समितिमा रहको काषेले नपुग्ने गरी ठलुो खालको मर्मत गर्नुपरेको खण्डमा आमभेला ले निर्णय गरे वमोजिम लाभान्वित घरसंख्याको आधारमा समानुपा तिक रुपमा याजनाको मर्मतका लागि यागदान गर्नेछन ।

झ. प्राकृतिक पकाइ पको कारणले कुनै योजनामा धेरै क्षति हन गडु उक्त योजना मर्मत गर्नको लागि याजनाको मर्मत सम्भार काषे, सहकारीले पदान्न गर्नु राहत कोष र श्रमदान समते गरेर रकम नपगु हनु गएमा गाउपालिका ले नपगु रकम सहयागे गर्नेछ वा सहकारीबाट ऋण लिन वडा समिति माफत सिफारिस गर्नेछ र उक्त ऋण उपभाक्ता समितिले पानी शुल्क माफत चुक्ता गर्नेछ ।

ञ. गाउपालिका स्तरमा सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार कोष स्थापना गरिनछे । यसको लागि गाउपालिकाले प्रत्येक वर्ष बजेट विनियोजन गरनेछ ।

ट. खण्ड 'ज' मा उल्लेखित मर्मत सम्भार कोषको पया गे गाउपालिका भित्रका खानेपानी तथा सरसफाइ याजनाहरे को आपतकालीन मर्मत सम्भारको लागि पुरक कोषको रुपमा हनुेछ । उपभोक्ता समितिले योजनाको मर्मत सम्भारको लागि सहकारी संसं थाबाट ऋण लिएमा सो ऋणको व्याज बराबरको रकम गाउपालिका ले उक्त परक कुोषबाट बेहोर्ने छ ।

ड. सहकारी नभएको हकमा स्थानीय बकै माफत मर्मत सम्भार काषे जम्मा तथा लगानी गदा याे निर्देशिका बाधक हुनेछैन ।

२०. श्राते तथा संरचना संरक्षण :

उपभोक्ता समितिले याजनो दीगो व्यवस्थापनको लागि इन्टक/श्रे ते स रक्षण, जलाधार क्षेत्र संरक्षण, इन्टके क्षत्रको सरसफाइ व्यवस्थापन, पानी पनु भरण, योजनाका अन्य संरचना संरक्षण, वृक्षारोपण, वातावरण संरक्षण तथा पहिरो नियन्त्रण सम्बन्धि कयु कलापहरुलाइ प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्नेछ ।

२१. पानी सुरक्षा याजना :

डोजनाबाट वितरित पानीलाइ सरु क्षित गर्नको लागि प्रत्येक खानेपानी तथा सरसफाइ योजनामा पानी सुरक्षा याजनो लागु हुनेछ । उपभाक्तो समितिले सबै उपभोक्ताहरुको सहभागितामा पानी सुरक्षा योजना तयार पारी पूा रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याउनेछ । २२. मर्मत सम्भार कार्यकर्ता :

उपभोक्ता समितिले योजनाको नियमित रेखदेख, सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापनको लागि प्रत्येक योजनामा कम्तिमा एक जना तालीम प्राप्त मर्मत सम्भार कायकर्ता का व्यवस्था गरनेछ । मर्मत सम्भार कार्यकर्ता छनौट गदा आयोजना क्षेत्र बाहिरको काममा नजाने गाउमै बस्ने स्थानीय व्यक्ति हनु पनछे । छनौट गदा महिला तथा पिछडिएका वगलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ । उपभोक्ता समितिले सेवाका शर्तहरु तथा प्रारिश्रमिक समेत उल्लेख गरी नियत्की पत्र दिएर मात्रै मर्मत सम्भार कार्यकर्तालाइ काममा लगाउनछे । मर्मत सम्भार कार्यकर्ताका भूमिका र जिम्मेवारी उपभाक्तो समितिको याजनो सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन कायविधि वमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद ४

सवो सधु र तथा विस्तार

२३. याजनो क्षत्रमो नया वसाइ सरी आउने वा पहिला योजना मा सहभागी नभइ निर्माण । सम्पन्न भएपछि सेवा प्राप्त गर्न चाहने घरपरिवारहरुको लागि उपभोक्ता समितिले निश्चित सवो शुल्क निधारण गरनेछे । सो सवो शलुक तिरपछि माथि उल्लेखिते घरपरिवारहरुलाइ सार्वजनिक धाराबाट पानी उपभोग गर्न अनुमति दिन सक्नेछे । या शल्क का यम गदा याजना निर्माणमा प्रति घरधुरीले गरेको श्रमदानलाइ आधार मानिनछे ।

२४. उपभाक्तो समिति योजनाको प्राविधिक पक्ष प्रति सचेत रहनेछ । योजनामा थप धाराहरु जडान भएमा तथा उल्लेख्ये संख्यामा उपभोक्ताहरु थपिन गएमा योजनाले लक्ष्य अनुसार सेवा पदान्न गर्नु नसक्ने करालाडु ध्यानमा राखि उपभोक्ता समितिले याजे नामा डिजाइन भइ निर्माण भएको धारा वाहके नया धारा थप गरनेछे नै । सार्वजनिक धारा प्रणाली भएको याजनावेाट कनुै व्यक्ति विशषले नीजि धारा जडान गर्नेछैन ।

२५. दफा २४ मा जसे कुै उल्लेख गरिएको भए पनि योजनाबाट सुविधा स्तर वृद्धि गर्न सार्वजनिक धारा पत्रालीलाइ निजी धारा प्रणालीमा स्तरान्ती गर्न आम भेलाबाट निर्णय भइ माग भइ आएमा उपभाक्तो समितिले पानीको प्रयाप्तताको

आधारमा उक्त याजनालाई निजी धारा प्रणालीमा स्तरोन्नतीका लागि गाउँपालिकामा आमभेलाको निर्णयका प्रतिलिपि सहित आवदने पशे गर्न सक्नेछे । गाउँपालिका ले प्राविधिक तथा सामाजिक रुपमा विस्तृत अध्ययन गरी सोको आधारमा आवश्यक निर्णय गर्नछे । सार्वजनिक धारा पत्रालीलाई निजी धारा प्रणालीमा स्तरान्ती गर्न प्राविधिक तथा सामाजिक दृष्टिकोणबाट उपयुक्त देखिएमा गाउँपालिका ले सोको लागि आवश्यक कार्यवाही गर्नेछे ।

परिच्छेद ५

सरसफाइ, स्वच्छता तथा घरवारी व्यवस्थापन

२६. उपभोक्ता समितिले उपयुक्त शौचालय, भाडा सुकाउने चाङ्ग, फाहरे फाल्ने खाडल, धुवा रहित चुल्हो, गावरग्यासे प्लान्ट आदि निर्माण तथा उचित प्रयोग गर्नका लागि उपभोक्ताहरूलाई उत्प्रेरित गर्नेछे । साथै पूर्ण सरसफाइ प्रबर्द्धन तथा महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापनको बाधकका रुपमा रहेको छाउपडी कसु संकार विरुद्ध उपभाक्ते न समितिले अभियानहरू सञ्चालन गरी महिनावारी भएको बेला चर्पी तथा धारा पत्र गमा पे हच अु भवृद्धि गर्नेछे ।
२७. उपभाक्ते समितिले व्यक्तिगत, घरायसी तथा वातावरणीय सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी व्यवहार तथा सुरक्षित रुपमा पानीको उपयोग गर्ने व्यवहारको नियमित रुपमा अनुग मन गर्ने व्यवस्था मिलाउनेछे । जसको लागि महिला धारा समहु तथा अन्य महिला सञ्जालहरूको परिचालन एव नियमित अन्तरक्रिया गर्ने कायलाई निरन्तरता दिनछे ।
२८. उपभोक्ता समितिले प्रत्येक घरमा खरे गएका पानी सकलन गर्ने टयांकी/खाडल निर्माण गरी घरवारी व्यवस्थापनमा प्रयोग गर्न सबै उपभोक्ताहरूलाई उत्प्रेरित गर्नेछे । साे बमोजिम नगर्ने घरपरिवारलाई जरिवाना गर्न सक्ने अधिकार उपभोक्ता समितिलाइ हुनेछे ।

परिच्छेद ६ अनगमनु तथा प्रतिवेदन

२९. उपभोक्ता समितिले याजनाको सञ्चालन अवस्था पहिचान गर्न खानपानी सुरक्षा टोलीबाट नियमित अनगु मन हुनेछे ।
३०. दफा २९ मा उल्लेखित खानपानी सुरक्षा टोलीले योजनाको सञ्चालन अवस्थाको अनगमनु मासिक रुपमा उपभाक्ते समितिको बैठक बस्नु भन्दा पहिल गनछे । उपभाक्ते समितिले बैठै कमा अनगनु मा देखिएका विषयवस्तुहरूको बारेमा समिक्षा गर्नेछे, र यदि समस्या देखिएमा समाधानका उपयाहरूबारे छलफल तथा निर्णय गर्नेछे ।
३१. योजनाको अनुगमन र उपभाक्ते समितिले राखेका अन्य अभिलेखहरूको आधारमा उपभोक्ता समितिले योजनाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन अवस्थाको प्रतिवेदन तयार गरी वडा कार्यालयलाई मासिक रुपमा पेश गर्नेछे र त्यसको बोधार्थ आवद्ध सहकारी संस्था र खानेपानी तथा सरसफाइ उपभाक्ते न महासंघ, गाउँपालिका शाखालाइ दिनेछे ।
३२. दफा ३१ अनुसार पेश भएका उपभोक्ता समितिका प्रतिवेदनहरूको समिक्षा वडा समितिका बैठैकमा हुनेछे । साे बमोजिम वडाको समष्टिगत प्रतिवेदन तयार गरी वडा समितिले गाउँ कार्यपालिकाको बैठैकमा पेश गर्नेछे ।
३३. गाउँकायपालिकाको बैठै कमा गाउँपालिका भित्रका सबै योजनाहरूको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन अवस्थाको बारेमा समीक्षा हुनु छे । गाउँपालिका का पवुाधार विकास शाखाले गाउँ कार्यपालिकाको बैठैकमा समिक्षा भएको प्रतिवेदनका आधारमा गाउँपालिका भित्रका योजनाहरूको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन अवस्थाको अभिलेखे राख्नेछे । गाउँपालिकाले योजनाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापनको वार्षिक अवस्था तयार पारी गाउँ सभामा पेश गर्नेछे ।
३४. वडा समितिले याजनाहरूको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापनको नियमित अनगमनु गर्नेछे । वडा समितिले वडाभित्रका योजनाहरूको कम्तिमा द्वमासिकै रुपमा गहन अनुगमन गर्ने गराउनेछे । याजनाको छडके अनगु मन कुनै पनि बेला गर्न सक्नेछे । याजनाका सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापनको समिक्षामा सहभागी हुन संभव भएसम्म वडा समितिबाट उपभोक्ता समितिको मासिक बैठै कमा सहभागिता हुनेछे । वडा समितिले सान्दर्भिकता हरी “हेलो अनगमु न” पद्धतिलाइ पनि योजनाको अनगमनु मा अवलम्बन गर्नेछे ।

३५. गाउ कार्यपालिकाको तर्फबाट गाउपालिका स्तरीय अनगमनु समितिले याजे नाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापनको अवस्थाको अनुगमन अर्धवार्षिक रुपमा गर्नेछे । अनगु मन समितिले अनुगमन प्रतिवदने गाउ कार्यपालिकामा पेश गर्नेछे ।

३६. गाउपालिकाको अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, इन्जिनियर र अन्य पदाधिकारी/कर्मचारीहरुले पनि योजनाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन अवस्थाको अनुगमन गर्न सक्नेछन् ।

परिच्छेद ७ पुरस्कार तथा दण्ड

३७. गाउपालिकाले गाउपालिका अन्तगतका खानेपानी तथा सरसफाइ योजनाहरुको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापनको वार्षिक रुपमा तलनात्मक मुल्याकन गर्नेछे । मुल्याकन अनुसूचि ३ बमोजिमका याजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापनको सुचकांकहरुको आधारमा हुनेछे ।

३८. दफा ३७ अनसार वार्षिक मुल्याकन प्रतिवदनको आधारमा पत्र यके वडाबाट एक/एक वटा र गाउपालिका स्तरमा एक वटा उत्कृष्ट योजना छनौट हुनेछन् । उत्कृष्ट सबै याजनाहरुलाई गाउपालिकाले प्रत्येक वर्ष नगद पुरस्कार पदान गर्नेछे । उक्त परस्कु र मर्मत सम्भार काषकाे आम्दानी हुनेछे ।

३९. गाउपालिकाले निस्कृय उपभोक्ता समितिहरुलाई याजनाको डिजाइन अवधिभित्र (प्राकृतिक विपदको कारणले बाहेक) खानेपानी योजनाका लागि कुनै बजेट विनियोजन गर्नै छनै ।

४०. याजनो सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापनको आधारमा पत्रेक वडाको पनि मुल्याकन हुनेछे । मुल्याकनक्रमको आधारमा गाउपालिकाले बजेट विनियोजन गर्नेछे ।

परिच्छेद ८ विविध

४१. बिशाषो धिकार :

यस निर्देशिकामा भएका दफाहरुको संशाधने गर्ने, स्पष्ट पार्ने तथा व्याख्या गर्ने सम्पूर्ण अधिकार गाउपालिकामा रहनेछे ।

४२. निर्देशिकाको कार्यान्वयन तथा पालना

:

गाउपालिकाका सबै जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, उपभोक्ता समिति तथा सम्बद्ध सबैले यो निर्देशिकाको पूर्ण पालना गर्नु सबैको कर्तव्य हुनेछे ।

४३. निष्कृयता :

यस निर्देशिकामा जनसुकै कुरा लेखिएको भए पनि तत्काल प्रचलित कानूनसंग बाभिएमा, बाभिएको हदसम्म स्वतः निष्कृय हुनेछे । सहकारी संस्था नभएको हकमा सहकारी संग सम्बन्धित प्रावधानहरु निष्कृय रहनेछन् ।

अनुसूचि १: खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता समितिको योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन कार्यविधि को नमुना

..... उपभोक्ता समिति

.....
उपभोक्ता समितिको योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन कार्यविधि,

प्रस्तावना

..... योजनाको आत्मनिर्भर एव दीगो रूपमा सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापनका लागि
..... गाउँपालिकाको योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन निर्देशिकाको परिच्छेद ३ का दफा १२ ले दिएको अधिकार पयोग
गरी, मिति मा घरका प्रतिनिधित्व गर्दै (जम्मा लाभान्वित घरसंख्या) महिला र पुरुष सहभागी भै
वसेको आमभले वाट पारित गरी यो कार्यविधि लागु गरिएको छ ।

परिच्छेद १ प्रारम्भिक**१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:**

क. यस कार्यविधिको नाम “उपभोक्ता समितिको योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७.....” रहनेछ । ख.
यो कार्यविधि मिति (आमभले वाट पारित भएको मिति) वाट लागु हुनु छे ।

२. **परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागने । यस कार्यविधिमा :** क. “समिति” भन्नाले यस उपभोक्ता समितिलाई जनाउछ ।

ख. “मर्मत सम्भार कार्यकर्ता” भन्नाले यस योजनाको नियमित रखदे खे तथा मर्मत सम्भार गनर्क ले लागि समितिले नियतु गरके ले तालीम
प्राप्त प्राविधिकलाई जनाउछ ।

ग. “धारा समूह” भन्नाले धाराको पानीको उचित प्रयोग तथा धाराको सामान्य मर्मत सम्भारको लागि सम्बन्धित धाराको उपभोक्ता घरधुरीमध्ये
ट गठित महिलाहरुको समुहलाई जनाउछ ।

घ “उपभोक्ता” भन्नाले योजना निर्माण मा समत यागे दान गरी धारावाट पानी उपभागे गर्ने व्यक्ति वा योजनामा निर्माण मा सहभागी नभै निर्माण
सम्पन्न भएपछि उपभोक्ता समितिको निणय वमोजिम समावेश भएको व्यक्तिलाई जनाउछ ।

ङ. “मर्मत सम्भार कार्यकर्ता जे ना” भन्नाले योज नाका नियमित रखदे खे, सम्भार तथा मर्मतको लागि उपभोक्ता भेलाद्वारा पारित गरिएको जिम्मेवारी
सहितको कार्ययोजनालाई जनाउछ ।

च. “पानी सरु खा योजना” भन्नाले योजनाको मुहान, सर चनाहरु, पाइपलाइन तथा घरेलु तरमा पानीको भण्डारण समतेमा हनसक्नु पानीको प्रदषु
णको सम्भावना (जोखिम) लाइ अग्रिम रूपमा पहिचान गरी साे हुन नदिनको लागि गर्नुपर्ने प्रतिराधे त्मक कार्यहरुको विवरणलाई
जनाउछ ।

छ. “आमभेला” भन्नाले खानपे ानी योज नावाट लाभान्वित हुने कलु घरधुरीको कम्तिमा ७५ प्रतिशत घरहरुवाट प्रतिनिधित्व भएको तथा जम्मा
उपस्थित सख्याको कम्तिमा ५०% महिला सहभागी भएको भेलालाई जनाउछ ।

परिच्छेद २**समन्वय तथा संस थागत व्यवस्था**

३. समितिमा जम्मा सदस्यहरु हुनु छन, जसमा कम्तिमा ५०% महिलाको सहभागिता अनिवार्य गरिएको छ । साथै यो जनावाट
लाभान्वित भएको सवै क्षेत्र, बर्ग तथा जातीय समदा यवाट समितिमा समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनुछे ।

४. समितिको बैठे क नियमित रूपमा कम्तिमा महिनाको एकपटक वस्नुछे ।

५. हरके वर्ष समितिले उपभोक्ता सदस्यहरुलाई सहभागी गराइ वार्षिक साधारण सभा आयाजे ना गनुछे । समितिले उक्त साधारण सभामा वार्षिक प्रतिवदे
न तथा आर्थिक प्रतिवदे न प श गेरी सार्वजनिक परीक्षण गराउनेछ ।

६. वार्षिक साधारण सभामा समितिको वार्षिक तथा आर्थिक प्रतिवेदन पेश गर्नुअधि समितिको बैठे क वसी छलफल गरिनेछे । बैठेकद्वारा पारित गरिएको
आर्थिक तथा पग्र ती प्रतिवेदन आमभले मा पशे गरी अनुमोदन गराइनेछे । समितिको निर्वाचन वार्षिक साधारण सभाको माध्यमवाट गरिनेछे ।

(७. सवै बैठेक तथा भेलाहरुको निणय सं मितिको निर्णय पुस्तिकामा लेखिनेछे ।

द. प्रतिवेदन: समितिले योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन अवस्थाको वारेमा मासिक रूपमा वडा कार्यालयमा तथा बोधार्थ आवद्ध
भएको सहकारी संस था र खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता महासघ , गाउँपालिका शाखामा पेश गर्नेछे । वार्षिक साधारण सभाको प्रतिवेदनको
एक एक प्रति सम्बन्धित गाउँपालिका तथा सम्बद्ध सहकारी संस्थामा पेश गर्नेछे । समितिले उक्त निकायहरुलाई योजनाको विषेश अवस्थाको
वारेमा प्रतिवदे न दिनु परमे । आवश्यक परेको वेलामा उक्त प्रतिवेदन दिनछे ।

९. लेखा व्यवस्थापन तथा दस्तावेजीकरण: समितिले याजे नाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार कोषको लेखा, निर्माण, जगडे, पाटर्प जुं तथा औजार लगायतको जिन्सी सामग्रीहरूको श्रेस्ता, ब ठैक निर्णय पुस्तिका, आगन्तकु पुस्तिका लगायतका अन्य खातापाताहरूको व्यवस्थापन चरु तदस्तु रूपमा गर्नेछ। समितिले ताकेके ि अवधिमा सार्वजनिक परीक्षण तथा सनुवा इ गन पुर्नेछ।

१०. समन्वय: समितिले योजनाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार कार्यको लागि खानेपानी तथा सरसफाइ उपभाते ग महासंघ का सक्रिय सदस्यको रूपमा भूमिका निवार्ह गर्नेछ। उपभोक्ता सदस्यहरूलाई कृषि विकास, भुसंरक्षण तथा अन्य प्राविधिक सहायगका लागि खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता महासंघ, लगायतका अन्य विषयगत कार्यालयहरूसग नियमित सम्पर्क तथा समन्वय कायम गरी सहायग प्राप्त गर्ने तर्फ पहल गनछे।

११. योजनामा स्थानीय स्तरमा समाधान गर्न नसक्ने गरी समस्या देखा परमे ि वडा कार्यालयमा सहयोगको लागि अनरु धे गर्नेछ। वडा स्तरमा समत से िमाधान हुन नसक्ने भएमा गाउपालिकालाई सहायगे िथ अनरुोध गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद ३ योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन

१२. समितिले योजनाको नियमित मर्मत तथा सम्भार गरी याजेनावाट प्राप्त हुने नियमित सेवालाई सुनिश्चित गनर्क ि लागि एक मर्मत सम्भार कार्यय िजे ना वनाउनेछ। उक्त कार्ययोजना वार्षिक साधारण सभा वा आमभेलाले सिफारिस गरे वमोजिम नियमित रूपमा अद्यावधिक हनु छे।

१३. समितिले तयार गरकेो सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार कार्ययोजनाको सबै उपभाते गहरूले पालना गनछे न्। उक्त कार्यय िजे ना यस कार्यवधिको एक अंशको रूपमा रहनेछ।

१४. योजना निर्माण पश्चात योजना क्षत्रमे ि बाकी रहन गएका पाइप, फिटीङ्ग, औजार तथा निर्माण सामाग्रीहरूमध्ये भविष्यमा योजनाको मर्मत सम्भार कार्यम ि आवश्यक पर्न जाने सामाग्रीहरू समितिले अलग गरी लगत खडा गनेछे। अन्य (भविष्यमा मर्मत सम्भारको लागि पय िगे हनु नसक्ने) सामाग्रीहरू बाकी रहन गएमा उक्त सामाग्रीहरू समितिले विक्रि गरी आएको रकम मर्मत सम्भार कोषमा आम्दानी बाधने वा गाउपालिका को निर्णय/निर्देशन वमोजिम अन्य योजनाहरूलाई हस्तान्तरण गन सक्नेछे। समितिले कम्तिमा वर्षको एक पटक औजारहरूको अवस्था जाच गरी आवश्यकता अनुसार नया औजारहरूको व्यवस्थापन गनेछे।

१५. समितिले याजे नाके लागि आवश्यक पर्ने सबै आजरै हरु समितिले ताकेके सदस्यका मातहतमा रहने गरी सरु क्षित रूपमा भण्डारण गरी राख्ने व्यवस्था मिलाउनेछे। योजना मर्मतक् ि समयमा मर्मत सम्भार कार्यकर्ताले उक्त औजारहरू सम्बन्धित जिम्मेवार व्यक्तिवाट भरपाइ गरी बुझिलिइ काम सम्पन्न भएपश्चात तुरुन्त भण्डारमा नै दाखिला गनपनु छे। लापरवाही गरी औजारहरू हराएमा वा टुटफटु भएमा सम्बन्धित व्यक्तिवाट समितिले साधे भर्नु लिनेछे।

१६. समितिले टटु फुट भरै हने वा वदलिरहनु पर्ने पाटर्पु जाहरूको न्यनुतम माज्दैत जगेडा राख्नेछे। खर्च भसकै पेछि यथासक्य चाडो उक्त पाटर्पजुहरूको पुर्ति गरिनछे। समितिले धारामा लाग्ने पाटर्पुजाहरूको रकम समेत उपभोक्तावाट उठाउन सक्नेछे।

१७. समितिले योजनाको आवश्यक मर्मत सम्भारको लागि आवश्यक पर्ने पाटर्पुजाहरू तथा औजारहरू खरिद गर्दा आवश्यक सामाग्रीको सुची तयार गनेछे। समितिले प्रचलित खरिद पकयु ि अपनाइ उक्त सुची अनुसर निधारित गु िस्तर वमोजिमको सामान खरिद गनेछे।

१८. समितिले खानेपानी योजनाको धाराहरूको उचित सम्भार तथा सामान्य मर्मतका लागि लाभान्वित घरधरुीवाट एक एक जनाको प्रतिनिधित्व हुने गरी महिलाहरूको धारा समुह गठन गन सहायगे गनछे। उक्त समहले पानीको उचित पय िगे गन, पय िगे नभएको अवस्थामा धाराहरू बन्द गर्ने, धारा तथा सो को वरिपरि सरसफाइ गर्ने, धाराको टटु ि विग्रेमा सो को मर्मत गर्ने वासर फेर्ने, योजनाको अन्य सामान्य मर्मत गर्न तथा घरवारी व्यवस्थापन तथा पूर्ण सरसफाइ पबद्ध नर्क ि काय गनेछे। यसका साथ धारा समहले पानीको निकास जाने नालीको व्यवस्था गर्ने, डिजाइन भन्दा बहि पानीको उपयोगमा रोक लगाउने तथा पानीको सही सदुपयोग र सरक्ष णको सचतने ि जगाउने कार्य गनछे। साथै खरे गएको पानी सकलन गं री घरवारी व्यवस्थापनका कार्यहरू गनेछे।

१९. अनावश्यक रूपमा पानीको अत्याधिक भण्डारण गर्ने, अरु धाराहरूमा असर पर्ने गरी तरकारी/सिचाइ आदिमा प्रय िगे गर्न पाइने छैन।
तर विपेश अवस्थामा विवाह/वत्र वन्ध/धामिकर्क /सारं कृतिक कायहरूक ि लागि समितिले अतिरिक्त समयमा रु.....शुल्क लिइ वा सितैमा पानी उपलब्ध गराउने व्यवस्था गन सक्नेछे।

२०. जरिवाना समितिले निम्न अवस्थामा उपभोक्ताहरूवाट जरिवाना उठाउन वा अन्य कार्यवाही गर्न सक्नेछे। यसरी उठेको जरिवाना रकम मर्मत सम्भार कोषमा जम्मा हुनेछे। समिति र मर्मत सम्भार कार्यकर्ताका साथै धारा समह हरुले योजनाको सदपयोग गर्ने, टटुफुट हन नु दिनको लागि रेखदेख तथा अनगमनु गनछे न्।

क. धाराको टटु विग्रेमा धारा समहले परल मुल्य तिरी समितिवाट धारा टटु ि प्राप्त गनेछे। विग्रेको दइ दिन भित्र टटु ि मर्मत नगरेमा वा नया टटु ि नबदलेमा समितिले सो धाराको पानी बन्द गर्न सक्नेछे।

ख. प्रयोग नभएका अवस्थामा धारा खुल्लै छोडेको पाइएमा पहिलो पटक चते िवनी दिनेछे र पुन: यसो भएको पाइएमा धारा काटिनेछे। काटिएको धारा पुन जडान गर्न धारा समहले समितिमा आइन्दा यसो नगर्ने प्रतिवद्धता सहित निवदे न दिनुपर्नेछे र समितिले रु. जरिवाना लिइ धारा

पनु : जडान गरिदिनेछ । ग. धाराका टटीमा पाइप लगाइ घरसम्म पानी लजान वा टी जडान वा टी जडान गन पाइनछन । कन उपभाक्ताल यसा गरका पाइएमा समितिल पहिला पटक चतावनी दिइ सा कायमा पयाग भएका पाइप नियन्त्रणमा लिनछ । पन: सा काय गरका पाइएमा धारा काटिनछ । काटिएका धारा पन जडान गन धारा समहल समितिमा आइन्दा यसा नगन पतिवद्धता सहित निवदन दिनपनछ र समितिल रु. जरिवाना लिइ धारा पन: जडान गरिदिनछ ।

घ. कुनै धारामा उक्त पानीको बहाव नियन्त्रण गर्ने भन्व अनाधिकृत रुपमा चलाइ बढि पानी निकालके ि पाइएमा वा संरचनाहरुको गटे भन्व लगायत फिटीङ्सहरु अनाधिकृत रुपमा चलाएको पाइएमा पहिलोपटक रु....., दोश्राे पटक रु र तेश्राे पटक रु. जरिवाना गरिनेछ । पटक पटक यस्ताे कार्य भएको पाइएमा धारा काटिनछे । यसरी धारा काटिएमा माथिल्लो उपदफा वमोजिमकोे पकू या अपनाइ पुन: जडान गराउन सक्नेछ । यसरी अनाधिकृत रुपमा फिटीङ्सहरु चलाउदा टटु फुट हुन गएमा विगाे भराइ विगाे बरावर थप जरिवाना गरिनछे ।

ड. समितिको कार्यक्षेत्रे भित्रका व्यक्तिले योजनाका संरचनाहरु, तारवार, पोल, गटे आदि भत्काएमा वा नोक्सानी गरेमा वा पाइपलाइन काटेमा समितिले नाक्से ानी भए बरावरकोे विगाे भराइ विगाे बरावर थप जरिवाना गर्नेछ ।

च समितिको कार्यक्षेत्रे भन्दा बाहिरका व्यक्तिले योजनाकाे संरचनाहरुमा हानी नाक्से ानी पुऱ्याएकोे पाइएमा समितिले सम्बन्धित गाउपालिका/अन्य निकायमा उजुरी दिइ प्रचलित कानून वमोजिम उक्त नोक्सानीकोे क्षतीपुति भराइ लिनछे

छ. समितिले तयार गरी आमभेलावाट पारित भएको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार कार्यर्य जे ना वमोजिमका जिम्मेवारी सवै सम्बन्धित उपभाक्ते गहरुले पालना गनुर्पुर्दछ । यदि कसैले उक्त कार्ययोजना पालना नगरमे ा वा समितिले आब्हान गरेे वमोजिम श्रमदान नगरेमा समितिले प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति रु. का दरले जरिवाना असलु गर्नेछ ।

११. **इन्टेक/श्रात तथा अन्य संरचना संरक्षण** क. समितिले इन्टेक/श्रात संरक्षण तथा वातावरण संरक्षण गर्ने कार्यर्य ाइ प्रवद्धन गनुर्छे । विशेषतः पत्र ागे भएको श्रोतकोे जलाधार क्षेत्रे कोे सरं क्षणमा विषशे ध्यान दिइनेछ । इन्टेककोे नियमित सफाइ गर्ने तथा पानीका श्रातेे वरिपरि वक्षारोपण गर्ने एव श्रोतकोे सरक्षु का लागि श्रोतभन्दा माथिल्लो धरातलमा रहेके ा घरपरिवारहरुलाइ फोहरकोे सरु क्षित विषजन तथा शाचौ लयकोे प्रयोग गर्ने र श्रातेे वरिपरि सफा राख्नकोे लागि पहल गनुर्छे ।

ख. समितिले श्रोतमा पानीकोे बहावलाइ कायम राख्न पानी पनुभरं ण सम्बन्धि कृयाकलापहरुे प्राथमिकताका साथ गनुर्छे ।

ख. एकपटक पुरिएको पाइपलाइन पुन: धसिने भएकाल समितिले समुदाय परिचालन गरी उक्त पाइपलाइनलाइ पुन : पुनो र उक्त पाइपलाइन रुटमा घास रोप्ने व्यवस्था मिलाउनेछ ।

ग. समितिले पानी पोखरी, सी.सी, डि.सी. तथा अन्य संरचनाहरुको सुरक्षाका लागि टवो पर्खाल/केतकुी/रम्बास आदि स्थानीय प्रजातीका वाटे विरुवा लगाउने र तारवारहरुको सुरक्षा गर्ने कार्यमा उपभोक्ताहरुलाइ परिचालन गनुर्छे ।

१२. समितिले योजनावाट वितरित पानीलाइ सुरक्षित गनुर्के िे लागि सवै उपभोक्ताहरुको सहभागितामा पानी सुरक्षा योजना तयार गनुर्छे । उक्त योजना अनुसार जिम्मेवारी पाएका हरके सदस्य तथा उपभोक्ताले आफनो जिम्मवारी निदिष्ट गरिएको समयमा पुरु ा गनुर्पनेछ । समितिले पानी सुरक्षा योजनाकोे समिक्षा/अनगमनु एव सशोधने समितिकोे बैठक तथा आवश्यकता अनु सार आमभेला माफत गनुर्छे । समितिले समुदायमा स्वास्थ्यकोे महत्वकोे वारमे ा जनचेतना जगाउने तथा हात धनुे, थापेर ल्याइएकोे पानीकोे सुरक्षित किसिमले चलन गर्ने र पानी शुद्धिकरण लगायत पानी सुरक्षा योजनामा उल्लेख भएका अन्य क्रियाकलापहरुे सञ्चालनकोे पत्र द्धन गर्नेछ ।

१३. समितिले योजनाकोे सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापनमा आवश्यक सहयोगकोे लागि मर्मत सम्भार कार्यकर्ता छनौट गरी तालीमकोे व्यवस्था मिलाउनेछ । मर्मत सम्भार कार्यकर्ता छनौट गदा र त्यसका आधारहरु तथा पकू यू ाकोे वारमे ा समदा यलाइ जानकारी गराउनछे र आवश्यकता अनसु ार त्यसमा ससं धन गे नछे ।

क. मर्मत सम्भार कार्यकर्ता छनौट गर्ने आधारहरु निम्न अनसु ार तय गरिएकोे छ ।

- १) स्थानीय तथा उपभोक्ता घरधुरी भित्रकोे
- २) १८ वर्ष पुरु भइ ५८ वर्ष उमेर ननाघकेोे
- ३) महिला तथा पिछडिएकोे वर्गलाइ प्राथमीकता
- ४) सामाजिक सेवाकोे भावना भएकाे
- ५) गाउपालिका बाहिर काममा जाने याजे ना नभएकाे

(६)

ख. छनौट प्रक्रिया

- १) समितिले इच्छुक व्यक्तिकोे सुची तयार गरी अन्तरवार्ता लिइ योग्य व्यक्तिलाइ अनुमोदनकोे लागि आमभले ामा पेश गर्नेछ ।

२) छनाटै भएको व्यक्तिको काम गर्ने सम्बन्धी लिखित प्रतिवद्धता लिइनेछे ।

३) तालिमको व्यवस्था समितिले मिलाउनेछे ।

४) समितिले सेवाका शतहरू तथा प्रारिश्मिक समेत उल्लेख गरी नियुक्ती पत्र दिएर मात्र मर्मत सम्भार कार्यकर्तालाई काममा लगाउनेछे ।

मर्मत सम्भार कार्यकर्ताको मासिक/वार्षिक प्रारिश्मिक रु.(अक्षरेपी) वा समितिले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछे ।
मर्मत सम्भार कार्यकर्ताकी प्रारिश्मिक समितिले मात्र भत्तु गनी गनेछे ।

याजे ना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भारमा मर्मत सम्भार कार्यकर्ताको भुमिका र जिम्मेवारी निम्न अनुसार हनु छे ,

१. समितिको बैठकमा नियमित रुपमा भाग लिइ योजनाको अवस्था वारे जानकारी दिने,

२. योजनाको औजार तथा सामग्रीहरूको उचित प्रयोग र सम्भार गर्ने,

३. योजनाको मुहान देखि धारासम्म नियमित रुपमा निरीक्षण गर्ने,

४. योजनाको सञ्चालन अवस्था अनुगमनमा नियमित रुपमा सहभागी हुने

५. टंकीहरूमा भएका भल्म र फिटीङ्गहरूको नियमित निरीक्षण गर्ने,

६. साना तिना मर्मत कार्य गर्ने र ठुला मर्मत गर्नुपर्ने भएमा उपभात्ते गहरूको तथा अन्य वाहय पविधिकहरूको सहयोगे समिति मार्फत माग गरी सम्पन्न गर्ने,

७. योजनाका सबै अङ्गहरूको नियमित सरसफाइ गर्ने,

८. महिला धारा समहु हरुलाई आवश्यक सहयोगे गर्ने,

९. योजना संभारका लागि समुदायका महिलाहरूलाई उत्प्रेरित गर्ने,

१०. महुान वरिपरिको रुख विरुवाको सरङ्गण र वृक्षारोपणका लागि समिति र गाउलहरूले इ उत्प्रेरित गर्ने,

११. मर्मत सम्भार कार्ययोजना अनुसार आफनो जिम्मेवारी पुरा रुपमा निर्वाह गर्ने र समुदायका सदस्यहरूलाई गर्न उत्प्रेरित गर्ने,

१२. चपी निर्माण, प्रयागे र सभारका लागि गाउलहरूले इ सचत गे राउने, १३. खासगरि वर्षायाममा मुहानको रखे देखे र सरसफाइ बढि गर्ने,

१४. योजनाको आत्मनिर्भर र दिगो सञ्चालनका लागि समितिको सल्लाह बमोजिम आवश्यक अन्य कायहरू गर्न ,

१५. समितिको परामर्शमा "पानी सरु क्षा याजेना" कार्यान्वयन गनर्म । अगवा इ गर्ने,

१६. धारावाट खरे गएका पानीलाई करसावारीमा उपयोग गर्न समुदायलाई सल्लाह दिने,

समितिले सार्वजनिक धारा प्रणाली भएको खानेपानी तथा सरसफाइ योजनामा समितिले पानी शुल्क वापत प्रति घर रु.....न्यनतम रु . ५०) मासिक रुपमा उठाउनेछे ।

निजी धारा प्रणाली भएको खानेपानी तथा सरसफाइ योजनामा मिटर जडान गनपर्नुछे । सो प्रकारको योजनामा कम्तिमा निम्नानुसार पानी शुल्क लाग्नेछे ।

क. १० युनिट (१० हजार लिटर) सम्मका रु (उदाहरणका लागि रु १५०) ख. १० युनिट भन्दा माथि प्रति युनिटको पानी शुल्क निम्नानुसार लाग्नेछे ।

– १० युनिट सम्म प्रति युनिट रु(उदाहरणका लागि रु २०)

– ११ देखि १५ युनिट सम्म प्रति युनिट रु (उदाहरणका लागि रु २३)

– १६ देखि २० युनिट सम्म प्रति युनिट रु (उदाहरणका लागि रु २६)

– २१ देखि २५ युनिट सम्म प्रति युनिट रु (उदाहरणका लागि रु २९)

– २६ युनिट भन्दा माथि प्रति युनिट रु (उदाहरणका लागि रु ३२) ग. गाउपालिकाले दफा २७ को 'क' मा उल्लिखित पानी

शुल्क दरमा फरक निर्धारण गरमे । सोही बमोजिम हुनेछे ।

घ. निजी धारा प्रणालीमा सार्वजनिक धारा भएमा पनि मिटर जडान अनिवार्य हुनेछे र पानी उपभोग गर्ने घरधुरीहरूले दामासाहिवाट शुल्क उठाउनु पर्नेछे ।

१६४

प्रत्येक उपभोक्ताहरूको लागि समितिले पानी महसुल कार्डको व्यवस्था गर्नेछ। शुरुमा पानी महसुल कार्ड लिनको लागि उपभोक्ताहरूले रु ५० तिर्नेछ र हराएमा अर्को कार्ड लिन रु १०० तिर्नु पर्नेछ।

१६५

उपभोक्ताहरूले पानी शुल्क वापतको रकम हरेक महिनाको गते -अर्को महिनाको पहिलो हप्ता भित्र) भित्र जम्मा गर्नेछन् ।
उक्त मिति भित्र पानी शुल्क नबुझाउनेलाई प्रति दिन रु. का दरले विलम्ब शुल्क लाग्नेछ। अग्रिम रूपमा पानी शुल्क बुझाउनेलाई समितिले % छुट दिइनेछ।

१६६

उठेको पानी शुल्ककोप्रतिशत प्रत्येक उपभोक्ता समितिले गाउँपालिका को मर्मत कोषको लागि जम्मा गर्नपनु छे

।

१६७

समितिले मर्मत सम्भार कोष वृद्धिका लागि सहकारीमा आवद्ध भइ खाता खाल्नेछ। समितिले योजनाको नियमित तथा आपतकालीन मर्मत कार्यका लागि न्यूनतम रु. सहकारीमा माज्दै त राख्ने गरी बाकी सबै पुजी सहकारी मार्फत नियमानुसारको ब्याज दरमा लगानी गर्ने छ।

१६८

मर्मत सम्भार कोषको अभिवृद्धि गर्नको लागि समितिले विभिन्न अवसरहरूमा देउसी, भैलो, हाली, दउडो, सांस्कृतिक कार्यक्रम लगायतका रचनात्मक कृयाकलापहरूको आयोजन गरेर रकम संकलन गर्नेछ। समितिले याजे नामा रहके। औजारहरू भाडामा दिएर, तथा योजनामा अध्ययन भ्रमणका लागि आउने टोलीहरूबाट तोकिएको भ्रमण शुल्क लिएर समते मर्मत सम्भार कोषमा जम्मा गर्न सक्नेछ। साथै पानी शुल्क भुक्तानी कार्ड उपभोक्ताहरूलाई विक्री तथा पनुविक्री, उपभाते गहरूबाट सकुलित दण्ड जरिवाना, हर्जन। आदि वाफतको प्राप्त रकम पनि मर्मत सम्भार कोषको आम्दानी हुनेछ। समितिले प्राप्त गर्ने पुरस्कार तथा अनुदान पनि योजनाको मर्मत सम्भार कोषको आम्दानी हुनेछ।

१६९

समितिले रहेको कोषले नपुग्ने गरी ठुलो खालको मर्मत गर्नपु रेको खण्डमा आमभेलाले निर्णय गरे वमा जिम लाभान्वित घरसंख्याको आधारमा समानुपातिक रूपमा योजनाको मर्मतको लागि योगदान गर्नछे।

१७०

समितिले गाउँपालिका स्तरीय योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार कोष। स्थापनाको लागि गाउँपालिका को योजनाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन निर्देशिका अनुसार आवश्यक कार्य गर्नेछ।

१७१

माथि दफाहरूमा जुन सुकै कुरा लखि एको भएता पनि योजनाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन गाउँपालिकाको योजनाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम हुनेछे।

परिच्छेद ४

सेवा सुधार तथा विस्तार

१७२

समिति याजे नाको प्राविधिक सिमीतताको वारमे। सचते रहेको छ। योजनामा थप धाराहरू जडान भएमा तथा उल्लेख्य संख्यामा उपभोक्ताहरू थपिन गएमा योजनाले लक्ष्य अनुसार सबो पद्व न गर्न नसक्ने कुरालाई ध्यानमा राखि समितिले योजनामा डिजाइन भै निर्माण। भएका धारा वाहके नया धारा थप गर्नछे। न साथै कनु पनि हालतमा सार्वजनिक धारा व्यवस्थापन भएको योजनाबाट नीजि धारा जडान गर्नेछे।

१७३

नया वसाइ सरी आउने वा पहिला याजे नामा सहभागि नभइ निर्माण सम्पन्न भएपछि सेवा प्राप्त गर्न चाहने घरहरूको लागि समितिले रु. लिइ सार्वजनिक धारावाट पानी उपभोग गर्न अनुमति दिन सक्नेछ।

१७४

दफा ३६ मा जेसुकै उल्लेख गरिएको भए पनि याजे नाको सुविधा स्तर वृद्धिका लागि सार्वजनिक धारा प्रणालीलाई निजी धारा प्रणालीमा स्तरोन्ती गर्न प्राविधिक तथा सामाजिक दृष्टिकोणबाट उपयत्तु ५ ठहरिएमा गाउँपालिका लाइ आवश्यक सहयोगका लागि समितिले अनुरोध गर्ने सक्नेछे।

परिच्छेद ५

अनुगमन तथा प्रतिवेदन

१७५

समितिले योजनाको सञ्चालन अवस्था पहिचान गर्न खानेपानी सुरक्षा टोलीलाई ताक्नेछ। खानेपानी सुरक्षा टोलीले योजनाको सञ्चालन अवस्था पहिचान गर्न मुहान दिख धारा सम्म नियमित अनगु मन गर्नछे।

१७६

दफा ३९ मा उल्लेखित अनुगमन मासिक रूपमा समितिको बैठक वस्नु भन्दा पहिले गर्नेछ। समितिले बैठकमा अनुगमनमा देखिएका विषयवस्तुहरूको वारमे। समिक्षा गर्नछे र यदि समस्या देखिएमा समाधानका उपयाहरूवारे छलफल तथा निणय गर्न छे।

१७७

समितिको प्रतिवेदन पद्वति दफा परिच्छेद १ दफा ८ बमोजिम हुनेछे। **परिच्छेद ६**

सरसफाइ, स्वच्छता तथा घरवारी व्यवस्थापन

१७८

समितिले शौचालय, भाडा सुकाउने चाइ, फोहर फाल्ने खाडल, धुवा रहित चल्हु, गोबरग्यास प्लान्ट आदि निर्माण तथा उपयत्तु ५ प्रयोग गर्नका लागि उपभोक्ताहरूलाई उत्प्रेरित गर्नेछ। साथै पुर्ण सरसफाइ प्रबद्धन तथा महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापनको बाधकका रूपमा रहेको छाउपडी कुसंस्कार विरुद्ध समितिले अभियानहरू सञ्चालन गरी महिनावारी भएको बेला चर्पी तथा धारा प्रयोगमा पहुच अभिवृद्धि गर्नछे।

२११ समितिले व्यक्तिगत, घरायसी तथा वातावरणीय सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी व्यवहार तथा सुरक्षित रूपमा पानीको चलन गर्ने व्यवहारको नियमित रूपमा अनगमनु गर्ने व्यवस्था मिलाउनेछ। जसको लागि महिला धारा समहु तथा अन्य महिला सञ्जालहरुको परिचालन एव नियमित अन्तरक्रिया गर्ने कार्य लाइ निरन्तरता दिनछे।

२१२ समितिले प्रत्येक घरमा खरे गएको पानी संकलन गर्ने टंयाकी/खाडल निर्माण गरी घरवारी व्यवस्थापनमा पयोग गर्ने सबै उपभोक्ताहरुलाइ उत्प्रेरित गनछे। साे नगर्ने घरपरिवारलाइ रु ५० प्रति महिनाका दरले जरिवाना लगाइनेछे।

परिच्छेद ७ विविध

२१३ **बिशेषाधिकार** : यस कार्यविधिमा भएका नियमहरुको संशाधने गर्न, स्पष्ट पानर् तथा व्याख्या गर्ने सम्पूर्ण अधिकार आमभेलामा रहनेछे।

२१४ **निर्णय कायान वयन** : समितिले समय समयमा गरके। निर्णयहरुको पालना गर्ने सम्पूर्ण उपभोक्ताहरुको कर्तव्य हनु छे।

२१५ **निष्कयतु** : यस कार्यविधिमा जनसकुै कुरा लेखिएकोभए पनि तत्काल पच्छीलत काननु तथा समितिको विधानसगं बाभिएमा बाभिएको हदसम्म स्वतः निष्कय हुनछे।

२१६ **विनियम बनाउने** : समितिको विधान र यस कार्यविधिको अधिनमा रही समितिले योजनाका कृयाकलापलाइ अफे स्पष्ट, पारदर्शी र नियमित गराउन विनियम बनाइ लागु गर्न सक्नेछे।

कार्यविधि सम्बन्धमा:

- यो कार्यविधि आफनो याजे नाको दीगा तथा नियमित मर्मत सम्भार गर्नर्क। लागि संस्थागत रूपमा नियम बनाइ लागु गराउने कार्यमा सहयोग गर्न नमनु।को रूपमा उपलब्ध गराइएको छे। उपभोक्ता समितिले यस कार्यविधिको गहन रूपमा अध्ययन गरी आफनो समितिलाइ व्यवस्थित बनाइ राख्न गाउपालिकाको निर्देशिका अनुसु।र नियमहरु बनाउनु पर्छे, भन्ने विषयमा छलफल गरी निर्णय गनुपर्दछे।
- उक्त नियमहरु बनाउदा यस कार्यविधिमा दिइएका दफा, उपदफाहरुमा परिवर्तन नगरी सो मा भएका नियमहरुलाइ गाउपालिकाको निर्देशिकासगं नबाभिने गरी आफनो आवश्यकता अनुस।र परिवर्तन गर्न सकिन्छे। उपभोक्ता समितिको बठै कले कार्यविधिलाइ अन्तिम रूप दिइसकपछि, यस कार्यविधिलाइ आमभेलामा पशे गनुपर्दछे।
- आमभले।वाट पारित भएपछि, या कार्यविधि कानुनको रूपमा उपभोक्ता समदु।यमा लागु हुनु छे।
- पारित भएको कार्यविधिको एक एक प्रति गाउपालिका, आवद्ध भएका सहकारी र खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता महासघं मा जानकारीका लागि पठाउनु पर्दछे।
- हरके वाषिक साधारण सभामा यस कार्यविधिमा ससं।धने गनुपर्ने आवश्यक भएमा गाउपालिकाको निर्देशिका सगं नबाभिने गरी संसोधन गर्न सकिनेछे, र ससं।धने गरिएका कार्यविधि गाउपालिका, आवद्ध भएका सहकारी र खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता महासघं मा जानकारीका लागि पठाउनु पर्दछे।

अपि हिमाल गाउपालिका
खण्डेश्वरी, दार्चुला

अनुसूचि २: योजनाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन अवस्थाको मासिक प्रतिवदने फाराम

उपभात्ते ग समितिले पेश गर्ने

.....उपभात्ते ग समिति

.....वडा न.....गाउपालिका,.....जिल्ला योजनाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन अवस्थाको मासिक प्रतिवदने न

महिना:..... साल:.....

क्र.स.	सचु काकं	सचु क	अवस्था	कैफियत
१	योजनाको सञ्चालन अवस्था			

	पुणरुपमा सञ्चालित	छ	
	आशिक रुपमा सञ्चालित	छ	
	बन्द	छ	
२	उपभात्ते ग समिति दता तथा नवीकरण	भएको छ/छनै	
३	उपभात्ते ग समितिमा पुर्णार्त	छ/छनै	
४	उपभात्ते ग समितिकाे नियमित बैठक		
	नियमित	बस्ने गरकेो छ	
	आवश्यकता अनसुार	बस्ने गरकेो छ	
	कहिले पनि बस्दने	□□□	
५	मर्मत सम्भार कायकर्तार्क नियत्ति तथा परिचालन	भएको छ/छनै	
६	सञ्चालन तथा ममतर्सम्भार कार्यविधिको पालना	भएको छ/छनै	
७	पानी सरुक्षा योजना कार्यालयन	भएको छ/छनै	
८	बाषिक साधार सभा	भएको छ/छनै	
९	जगडेो पाटर्प जुर्काे व्यवस्थापने	छ/छनै	
१०	सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार कार्य याजे ना तथा पानी सरुक्षा योजनाकोे वाषिकर्समिक्षा तथा पनु रावलाकेे न		
	दुबै	भएको छ/छनै	
	सञ्चालन तथा ममतर्सम्भार कार्य याजे ना मात्र	भएको छ/छनै	
	पानी सरुक्षा योजनाकोे वाषिकर्समिक्षा तथा पनु रावलाकेे न	भएको छ/छनै	
	कुनै पनि नभएको	□□□	
११	लेखा व्यवस्थापन तथा दस्तावजी करण		
	राम्रै	छ	
	मध्यम	छ	
	कमजारे	छ	
१२	सहकारी सरंथामा आबद्धता	भएको छ/छनै	

	वैक	रु		
	सहकारी संस्था	रु		
	जम्मा	रु		
१५	परिमाण, पहचु, विश्वसनीयता, गुणस्तर			
	परिमाण (प्रति व्यक्ति प्रति दिन ४५ लिटर पानी)	छ/छन		
	पहचु (पानी ल्याउन आउदा जादा लाग्ने समय १५ मिनेट)	छ/छनै		
	विश्वसनीयता (वर्ष भरि धारामा पानी आइरहने)	छ/छनै		
	गुणस्तर (पानीमा जैविक पदार्थ नभएको)	छ/छनै		
१३	सकयु ममतर्संभारकोषा र नियमित पानी शुल्क सकलन	छ/छनै		
१४	सकयु ममतर्संभारकोषाको अवस्था			
	स्थानीय स्तरमा लगानी	रु		
	नगद	रु		

प्रतिवेदन तयार पार्ने:

नाम:.....

सचिव

मिति:.....

प्रमाणित तथा पेश गर्ने

नाम:.....

अध्यक्ष

मिति:.....

वडा समितिले पेश गर्ने

.....गाउँपालिका

वडा नं.....को कार्यालय,.....जिल्ला योजनाको
सञ्चालन तथा ममतर्संभार व्यवस्थापन अवस्थाको मासिक प्रतिवेदन

महिना:.....

साल:.....

क्र. सं.	सुचकांक	सुचक	योजनागत अवस्था						कैफियत
		योजनयोजनायोजनायोजनायोजनायाजना	
१	योजनाको सञ्चालन अवस्था		।						
	पूर्ण रूपमा सञ्चालित	छ/ छैन							
	आंशिक रूपमा सञ्चालित	छ/ छैन							

	वन्द	छ/छैन							
२	उपभोक्ता समिति दर्ता तथा नवीकरण	भएको छ/छैन							
३	उपभोक्ता समितिमा पूर्णता	छ/छैन							
४	उपभोक्ता समितिको नियमित बैठक								
	नियमित	बस्ने गरेको छ							
	आवश्यकता अनुसार	बस्ने गरेको छ							
	कहिले पनि बस्दैन	□□□							
५	मर्मत सम्भार कार्यकर्ताको नियुक्ति तथा परिचालन	भएको छ/छैन							
६	सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार कार्यविधिको पालना	भएको छ/छैन							
७	पानी सुरक्षा योजना कार्यान्वयन	भएको छ/छैन							
८	वार्षिक साधारण सभा	भएको छ/छैन							
९	जगेडा पाटपुर्जाको व्यवस्थापन	छ/छैन							

	सकयु ममत र्स म्भार कोषे र नियमित पानी शलु क संकलन	छ /छनै							
१४	सकयु ममत र्स सम्भार कोषे काे स्थानीय स्तरमा	रु							
	लगानी न	रु							
	ग व	रु							
	सहकारी क	रु							
	सरं था ज	रु							
१५	परिमाण, पहचु , म्म विश्वसनीयता,								
	परिमाण (प्रति व्यक्ति प्रति दिन ४५ लिटर	छ/छनै							

१३

(

	पहचु (पानी ल्याउन								
--	----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

आउदा जादा लाग्ने समय १५ मिनटे)	नै	छ/छ					
विश्वसनीयता (वर्ष भरि धारामा पानी		छ/छनै					
गणस्तर आइरहने) पानीमा जत्रै क पद्र पु ण		छ/छनै					

नभएको) वडाको समग्र, अवस्था:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

प्रतिवेदन तयार

पार्ने:

..... नाम:.....

वडा सचिव मिति:.....

.....

प्रमाणित

तथा पेश गर्ने

.....

नाम:.....

वडा अध्यक्ष

मिति:.....

अनुसूचि ३: योजनाको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन वार्षिक मुल्यांकन फाराम

.....गाउँपालिका
जिल्ला.....प्रदेश
 योजना सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन मुल्यांकन फाराम
 आ.व.:.....

योजनाको नाम:.....

ठेगाना :.....

योजनाको न्यूनतम गाह्यता मापन

योजनाको सञ्चालन अवस्था	अवस्था	आधार
क) पूर्ण रुपमा सञ्चालित	छ/छैन	उपभाक्ते गा समितिको प्रतिवदने तथा अनुगमनु
ख) आशिक रुपमा सञ्चालित	छ/छैन	उपभोक्ता समितिको प्रतिवदेन तथा अनुगमन
ग) बन्द	छ/छैन	उपभोक्ता समितिको प्रतिवदन तथा अनुगमने

बन्द भएको योजनाको थप मुल्याङ्कन गरिने छैन । के योजना थप मुल्याङ्कनका लागि योग्य छ ?.....

क्र.स.	सचु कांक	पुणाङ्क	प्राप्ताङ्क	अंक दिन आधार	कैफियत
१	योजनाको सञ्चालन अवस्था	२०			
	पूर्ण रुपमा सञ्चालित	२०			
	आशिक रुपमा सञ्चालित	१०			
२	उपभाक्ते गा समिति दर्ता तथा नवीकरण	५			
३	उपभाक्ते गा समितिमा पणुर्त ।	२			
४	उपभाक्ते गा समितिको नियमित बैठक	५			
	नियमित	५			
	आवश्यकता अनुसु ।र	२			
	कहिले पनि बन्दनै	०			
५	मर्मत सम्भार कारकर्ता र्क र्के नियुक्ति तथा परिचालन	५			
६	सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार कार्यविधिको पालना	५			
७	पानी सरक्षु ।। योजना कार्यान्वयन	५			
८	वार्षिक र्स र्धार सभा	५			
९	जगेडा पाटर्प जु र्के र्के व्यवस्थापन	५			
१०	सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार कार्य याजे ना तथा पानी सरु क्षा योजनाको वार्षिक समिक्षा तथा पनु रावलाकने	५			
	दुबै				

		५			
	सञ्चालन तथा ममत् सं वार्षिक समिक्षा तथा पनु रावलाके न	म्भार कार्य याजे ना मात्र २.५			

	पानी सरु क्षा योजनाको मात्र वार्षिक सं पनु रावलाकने	समिक्षा तथा २.५			
	कुनै पनि नभएको	०			
११	लेखा व्यवस्थापन तथा दस्तावेजीकरण	५			
	राम्रो	५			
	मध्यम	३			
	कमजारे	१			
१२	सहकारी संसं थामा आवद्धता	५			
१३	सकयु ममर्त सम्भार कोषे र नियमित पानी शुल्क संकलन	५			
१४	सकयु ममर्त सम्भार काषेको अवस्था *	४			
	स्थानीय स्तरमा लगानी	१			
	नगद	०			
	बैंक	२			
	सहकारी संसं था	४			
१५	परिमाण, पहचु, विश्वसनीयता, गणु।स्तर	४			
	परिमाण (प्रति व्यक्ति प्रति दिन ४५ लिटर पानी)	१			
	पहचु (पानी ल्याउन आउदा जादा लाग्ने समय १५ मिनटे)	१			
	विश्वसनीयता (वर्ष भरि धारामा पानी आइरहने)	१			

	गुणस्तर (पानीमा जैविक पदार्थ नभएको)	१		
१६	आन्तरिक आम्दानी तथा खर्च अनपुगत प्रतिशत	३		
	२० वा २० प्रतिशत भन्दा कम	३		
	२१ देखि ५० प्रतिशत	२		
	५१ देखि ९० प्रतिशत	१		
	९१ प्रतिशत भन्दा माथी	०		
१६	प्रतिवदेन	३		
	तोकिएको समयमा नियमित प्रतिवदेन पशे	३		
	अनियमित रूपमा प्रतिवदेन पशे	१		
	प्रतिवदेन पशे नगर्ने	०		
जम्मा		१००		

मुल्याङ्कन समितिका सदस्यहरुको हस्ताक्षर, नाम, पद, कार्यालय र मिति

१

२

३

मिति:

आज्ञाले
अमर बहादुर रोकाया
नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत